

should contribute to the resolution of organizational issues (signing of documentation, organization of negotiations with public authorities of the host country), while employees of cultural organizations are responsible for the substantive side of these initiatives. It was established that in order to form the image of the state, it is impossible to do without the use of communication strategies specific to the sphere of cultural foreign policy. The state's cultural policy and cultural diplomacy should mainly operate with communicative strategies in the information sphere to popularize national culture outside the state. It has been proven that the key factors in the process of implementing state policy in the field of cultural diplomacy should be Ukrainian cultural achievements abroad, taking into account heritage and modernity, as well as emphasizing the need to form strategic planning to support the image of Ukraine on the international arena.

Key words: *cultural diplomacy, state policy, state image, cultural heritage, international relations.*

Постановка проблеми у загальному вигляді. Роль і місце будь-якої країни в сьогоденній системі міжнародної взаємодії залежать не тільки від економічних, політичних та військових ресурсів, але й від її духовного та культурного потенціалу і спадщини, які можуть ефективно використовуватися для досягнення зовнішньополітичних цілей. Таким чином, міжкультурний діалог стає важливою частиною розвитку взаємин між країнами як у двосторонньому, так і в багатосторонньому форматі.

З початком XXI століття та розвитком мережевих технологій почались суспільні зміни в більшості країн світу. До того ж завдяки наявності світової мережі Інтернет, соціальних мереж та сервісів поширення відео, таких як YouTube, в рази збільшилася швидкість поширення інформації, думок, результатів творчості, надбань культури тощо. Глобалізація у світі, котра закріпилася інформаційною глобалізацією в мережі Інтернет, спростила процес обміну думками, ідеями, поглядами та вподобаннями.

Все це спонукає держави до використання такої можливості для просування своєї ідентичності на міжнародній арені. Ще більше актуалізується питання культурної дипломатії, котра є складовою публічної дипломатії та сприяє поширенню позитивного іміджу країни серед інших.

У цілому, культурна дипломатія держави повинна відображати культурні потреби суспільства, враховувати сучасні світові культурні тенденції, сприяти культурному розвитку громадян та спонукати до формування нових ідей. Історія підтверджує, що культурна дипломатія є потужним інструментом лобіювання національних інтересів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання культурної дипломатії, поширення української культури на міжнародному рівні, просування бренду України та протидії гібридним загрозам досліджують Т. Андрієвський, Л. Вовчук, Н. Дубовик, І. Костира, К. Лабик, Г. Луцишин, І. Маланчук, Т. Пересунько, В. Петров, Ю. Полякова, М. Поплавська, Н. Ржевська, О. Розумна, К. Савон, Н. Сербіна, О. Стасевська, А. Степанов, О. Шайда, М. Шевченко, О. Шило, Н. Янченко тощо.

Формулювання цілей статті (постановка завдання). Метою статті є дослідження особливостей культурної дипломатії, визначення місця та ролі культурної дипломатії у процесі закріплення іміджу країни на міжнародній арені.

Виклад основного матеріалу дослідження. Процес взаємопроникнення загальнолюдських цінностей у міжкультурну взаємодію на основі філософії взаємопорозуміння є вкрай важливим. Кожна культура може зробити власний унікальний внесок до загальнолюдського духовного потенціалу завдяки реалізації політики культурної дипломатії. Процес взаємодії культур включає в себе духовний багаж, котрий являє собою конкретні досягнення окремого народу та людства загалом. Форма такої взаємодії виступає як важливий інструмент для формування культурної дипломатії в умовах єднання культур та створення спільного багатогранного культурного простору. Під культурною взаємодією розуміється

своєрідна форма міжнародного спілкування, яка передбачає як взаємне збагачення національних культур, так і збереження їх унікальності та самобутності.

У контексті взаємодії культур виділяється політика культурної дипломатії, яка спрямована на розвиток культури толерантності та формування позитивного іміджу країни разом з відображенням національної ідентичності.

Культурна дипломатія відіграє важливу роль у сучасних міжнародних відносинах. Розповсюдження традицій та культурних цінностей сприяє знищенню бар'єрів та стереотипів, забезпеченню взаєморозуміння між представниками різних культур. Поширення культурної спадщини, ознайомлення з інтелектуальним внеском народу окремої держави формує загальне сприйняття, привертає увагу, підвищує рівень поваги та формує позитивний імідж країни [6].

Культурна дипломатія являє собою цінний інструмент для взаємодії між країнами, в якому унікальний підхід сприяє встановленню атмосфери порозуміння, розвитку взаємин та співпраці завдяки обміну культурними надбаннями та вираженню власної культурної ідентичності та унікальності. Культурна дипломатія також має за мету налагодження ефективних комунікацій між державами, котрі мають різну культурну спадщину. Шляхом демонстрації своєї культурної спадщини, традицій та мистецтва народи знаходять спільну мову та створюють ключові точки зіткнення, що виходить за рамки ідеологічних або політичних розбіжностей [12].

Враховуючи той факт, що культурна взаємодія є автономним елементом міждержавної взаємодії, сприяючи досягненню встановлених зовнішньополітичних цілей, її впровадження стає можливим завдяки взаємозв'язку традиційних дипломатичних представництв і спеціальних культурних установ. Безумовно, профільні установи, що ставлять перед собою завдання підвищення активності культурного співробітництва, опосередковано сприяють у тому числі й вирішенню політичних цілей. У зв'язку з цим культурні інституції повинні володіти всебічною підтримкою

держави, зокрема, у сферах кадрового та матеріально-технічного забезпечення.

Слід відмітити, що для створення позитивного іміджу країни варто використовувати різноманітні форми культурного міжнародного співробітництва, такі як фестивалі, форуми, виставки, гастролі видатних творчих колективів, ярмарки та свята національної культури. У ході організації таких заходів представники дипломатичних установ повинні сприяти розв'язанню організаційних питань (підписання документації, організація перемовин з органами публічної влади країни перебування), тоді як співробітники культурних організацій відповідають за змістовну сторону цих ініціатив [11].

Політика культурної дипломатії є ключовим чинником для ефективного визначення зовнішньої та внутрішньополітичної позиції країни. Таким чином, головною метою української політики культурної дипломатії виступає створення та забезпечення умов для систематичної підтримки українських культурних ініціатив, їх високоякісне представлення серед інших держав. Це також передбачає розробку механізмів протидії інформаційним впливам, які спотворюють поширену про Україну інформацію, і впровадження системних міждержавних культурних комунікацій.

Українська культурна дипломатія відіграла вагомую роль у протистоянні гібридній війні та встановленні самобутності країни в умовах викликів, ініційованих та популяризованих російською пропагандою. Гібридна війна, яка комбінує традиційні військові тактики з нестандартними діями, серед яких психологічна маніпуляція, поширення дезінформації та культурного впливу, застосовуються Росією з метою підриву національного суверенітету та суспільної стабільності в Україні [1]. В умовах цієї складної ситуації використання культурної дипломатії виявляється надзвичайно важливим інструментом для забезпечення позитивного міжнародного іміджу, зміцнення національної ідентичності та опозиції негативним наративам, які розповсюджує російська пропаганда. Шляхом просування власної розвиненої культурної спадщини, вираження

через цінності та традиції, мову, мистецтво Україна може ефективно демонструвати свою національну ідентичність та протидіяти поширенню негативних стереотипів чи спотворених фактів, котрі використовуються її зовнішніми противниками.

Через культурний обмін Україна розраховує сприяти розумінню та підтримувати зв'язки з міжнародним співтовариством. Культурні заходи не тільки сприяють культурному діалогу, але й відіграють роль базису для підвищення усвідомленості людей про проблеми та виклики, з котрими зіштовхується Україна.

Визначальним є процес включення загальнолюдського діалогу культур на базі філософії міжкультурної взаємодії. Як результат, кожна культура має можливість зробити власний внесок у духовний потенціал всього людства та залишитись в історії. Так званий «діалог культур» втілює духовний арсенал, що являє собою досягнення всього людства. Форма цього діалогу виступає ще одним з важливих інструментів у формуванні культурної дипломатії під час глобалізації та суцільної інтеграції культур. Під дефініцією діалогу культур розуміється особлива форма міжнаціонального спілкування, що, з одного боку, передбачає взаємне збагачення національних культур, а з іншого - збереження їхньої унікальності [4, с. 22].

Необхідною частиною державної зовнішньої політики виступає зовнішня культурна політика, яка має на меті створення позитивного культурного образу країни на міжнародній арені. Враховуючи багатовікові традиції та особливості сучасного культурного життя за умов відсутності або мінімального рівня цензури та існування плюралізму ідей, ця політика спрямована на взаєморозуміння, довіру, рівноправне та вигідне партнерство, а також оптимізацію участі держави в організації міжкультурної комунікації.

Культурна присутність країни за її межами, як й іноземна культурна присутність у самій країні, сприяє її представленню у світовій політиці відповідно до історичних досягнень, геополітичного становища, потенціалу та ресурсів. Кожна країна, враховуючи свої пріоритети, формує свою особисту національну стратегію реалізації зовнішньої культурної політики.

Використання такого конкретного інструменту, як культурна дипломатія, дає державі змогу досягти політичних цілей, підняти рівень зовнішньополітичної діяльності, підвищити престиж країни в міжнародному політичному середовищі та серед світової громадськості. Це допомагає подолати упереджене ставлення, зменшити вплив негативних політико-ідеологічних тенденцій, зміцнити міжнародний авторитет держави та презентувати суспільну відкритість та сповідання демократичних цінностей. Крім того, це впливає на формування багатовекторної системи міжнародних взаємовідносин, відображаючи при цьому культурно-політичну різноманітність та взаємозалежність країн у сучасному світі, сприяє забезпеченню позитивного економічного клімату для залучення іноземних інвестицій, сприяє розвитку туристичної індустрії та підтримці державного бренду [15].

Як стверджують американські спеціалісти з культурної дипломатії, національні культури являють собою колективні досягнення націй, відображаючи їхні унікальні способи вираження власної самобутності, мислення та дії. Отже, головною метою культурної дипломатії є відтворення таких відмінних особливостей у сфері міжкультурної комунікації [2].

Поняття «культурна дипломатія» визначається як процес обміну інформацією, ідеями, мистецтвом, стилем життя та життєвими цінностями, традиціями, віруваннями тощо з метою досягнення кращого взаєморозуміння між представниками різних країн. Однак культурна дипломатія може бути сприйнята як односторонній канал поширення інформації, коли країна акцентує увагу на просуванні власних національних цінностей (ідентичності, мови, політичних принципів) у міжнародному культурному просторі.

Культурна дипломатія перетворює старі місіонерські традиції для ефективного висвітлення досягнень країни не лише в культурній, але і в економічній та соціально-політичній сферах, а також для поліпшення розуміння іноземних культур. При цьому виникає питання про відмінність між політикою культурної дипломатії та зовнішньополітичною пропагандою. Згідно з дослідженням

окремих науковців, будь-які вищезазначені вирази культурної дипломатії мають спільні риси, оскільки вони здійснюються урядовими структурами для представлення національних інтересів за кордоном. Проте, пропаганда часто використовується для інформаційного та психологічного впливу, тоді як культурна дипломатія поширюється за допомогою непрямих методів за допомогою технології публічних комунікацій та реалізується шляхом культурного обміну, просування культурних здобутків тощо [14, с. 123].

Культурну дипломатію можна розглядати у таких аспектах:

- зовнішньо-культурна політика, що націлена на збереження національної культури, захист національної ідентичності в міжнародній комунікації та інші цілі. Вона об'єднує політику держави у сферах культурної діяльності, використання культури в зовнішньополітичних справах та інші аспекти;

- врахування в дипломатичній практиці країни культурних здобутків з метою досягнення міждержавного взаєморозуміння та подолання культурних бар'єрів між представниками різних народів;

- використання різнопланових чинників, таких як культура, мистецтво й освіта, для захисту та просування національних інтересів на міжнародному рівні [17, с. 381].

Отже, культурна дипломатія характеризується як наукова концепція та реальна політика міжнародної міжкультурної комунікації, має національну специфіку та особливі технології втілення і використовується як інструмент міждержавного співробітництва чи так званого «м'якого впливу» для захисту національних інтересів на різних рівнях – міждержавному, регіональному та національному.

Роль культурного фактора у світовій політиці сучасності набуває актуального значення, і його вплив на міжнародні відносини та глобальні соціально-економічні процеси значуще зростає. У цьому контексті країни все більше акцентують увагу на розвитку культурної дипломатії, тому що експорт, поширення та популяризація національної культури виступають надійним і ефективним інструментом зовнішньої політики, що дозволяє представляти

національні інтереси на міжнародній арені. Сформувавши імідж країни, що стає ключовим аспектом «м'якої сили», відбувається визначення її обличчя. Імідж країни та її репутація слугують інструментами для підвищення конкурентоспроможності держави в міжнародному контексті [13].

У ході формування іміджу держави неможливо обійтися без використання комунікаційних стратегій, специфічних для сфери культурної зовнішньої політики. Культурна політика держави та культурна дипломатія повинні в основному оперувати комунікативними стратегіями в інформаційній сфері для популяризації національної культури за межами держави. У культурній дипломатії можна використовувати різні форми комунікаційних стратегій, такі як маніпуляція, презентація та конвенція, залежно від поставленої мети. Найбільш доцільною для формування іміджу держави є остання форма через те, що вона не лише сприяє просуванню національного культурного продукту, а й сприяє встановленню стабільного діалогу, що є гарантом міцності та довгостроковості розвитку міждержавної взаємодії [9].

Культурна дипломатія, крім того, може виконувати роль інструменту забезпечення в сучасному світі взаємоповаги та взаємної толерантності в процесі формування та підтримки позитивного іміджу країни. Презентація інформації про культурні здобутки країни сприяє розумінню притаманних їй цінностей та ідеалів представників різних культур, створенню більш об'єктивного та широкого світогляду, що дозволяє ставитися неупереджено до представників інших країн. У такому контексті багато держав докладають чимало зусиль, наприклад, для популяризації своєї мови та забезпечення достатніх умов для її поширення.

У межах реалізації політики культурної дипломатії мовний елемент виступає одним з важливих факторів. Імідж національної культури багато в чому залежить від популярності мови, що формує попит на неї. Це дає змогу сформувати та просунути мовний ідентифікатор однієї держави серед інших. Здійснення ефективної культурної дипломатії сприяє популяризації ідей

рівності, відкритості та культурного розмаїття, що, у свою чергу, має позитивно впливати на глобалізаційний процес. Такий підхід становить основу для діалогу між культурами та єднання держав у позитивному руслі [7].

У період конфліктів та напруженості звичайно мистецтво втрачає свою актуальність. Однак, креативний процес є неодмінним як для мирного, так і для воєнного періоду. Після значущих конфліктів або катастроф культурна спадщина перетворюється на символ та інструмент, за допомогою якого відбувається відновлення суспільства. Культура надає варіативність та м'якість політичним стратегіям, сприяючи при цьому збереженню поваги до країни, нації та окремої особи як представника конкретної країни. Політичні режими можуть змінюватися, але емоційна пам'ять лишається. Культурна дипломатія отримала особливий поштовх визнанням того, що культура є ключовим фактором для забезпечення державних інтересів [19]. Вона не лише є продуктом, але і механізмом, за допомогою якого забезпечується реалізація зовнішньополітичної діяльності, формується думка світової громадськості та встановлюється новий порядок денний.

Культурна дипломатія активно використовується як елемент зовнішньополітичних комунікацій більшістю розвинених країн для підтримки свого іміджу та просування на міжнародній арені. Це допомагає досягати ключових цілей зовнішньої політики, реалізовувати державну культурну стратегію, популяризувати власну культуру, зміцнювати культурну присутність у світі, створювати єдиний гуманітарний простір країни, сприяти культурним обмінам, розвивати культурний потенціал країни, підтримувати бренд міст і регіонів, а також сприяти економічному зростанню та розширенню контактів. Основними принципами культурної дипломатії можна визначити:

- відкритість до міжкультурних комунікацій і діалогу;
- толерантність та готовність до взаєморозуміння [5].

Культурна дипломатія покликана створювати атмосферу міжнародної довіри та підтримки, а також сприяти глобалізаційним

процесам. Політика культурної дипломатії у своїй основі сприяє ефективному прояву внутрішніх та зовнішніх політичних позицій держави. Саме через це в Україні головною метою політики культурної дипломатії можна визначити створення умов систематичної реалізації українських культурних ініціатив, а також їх представництва на міжнародній арені на гідному рівні. Важливими аспектами є, з одного боку, розробка механізмів протидії інформаційним впливам, що спотворюють інформацію про Україну, її населення, культуру, менталітет, з іншого боку - систематична організація міждержавної культурної взаємодії.

Першою на сьогоднішній час після Революції Гідності 2013-2014 рр. серйозною заявою про потрібність розвитку культурної дипломатії можна вважати «Стратегію сталого розвитку «Україна – 2020» [10]. Там серед інших векторів руху України в напрямку євроінтеграції було відмічено так званий «вектор гордості», у котрому було зазначено необхідність забезпечення гордості в людей за свою країну та її культуру, а також виховання власних талентів. За цим вектором мало бути розпочате реформування політики держави у сфері культури. Поряд із цим вказано, що однією з першочергових програм та реформ в Україні має бути програма з популяризації країни на міжнародній арені та просування державних інтересів на міжнародному рівні. Ця програма мала сприяти збільшенню кількості українських діячів у світовому культурному середовищі, всебічному комплексному формуванню й просуванню бренду країни.

Слідом за Революцією Гідності в Україні виникла фундація Global Ukrainians, спрямована на просування інтересів держави через культурну дипломатію. Створення мережі під егідою Global Ukrainians пов'язане з необхідністю системної взаємодії між лідерами українських волонтерських організацій та владними структурами, котрі відповідальні за інформаційну зовнішню політику держави [18]. Для України культурна дипломатія виступає важливим елементом так званої «м'якої сили», що є стратегічною та дає можливість ефективно взаємодіяти з кожною країною і знаходити громадську підтримку в інших країнах. Окрім того, культурна дипломатія являє

собою інструмент просування національних інтересів, звісно, за умови системного її застосування та забезпечення ефективного керування зусиллями і створення високоякісного контенту, що зможе конкурувати на зовнішньому ринку.

Загалом діяльність культурних діячів, залучених до культурної дипломатії, відзначається широким різноманіттям. Це організовані активістами культури, волонтерськими рухами та громадськими організаціями своїми зусиллями:

- культурні обміни;
- фестивалі;
- конференції;
- фільми;
- театральні вистави;
- дитячі виступи;
- виступи митців;
- книжкові ярмарки тощо [8].

Державна участь у реалізації подібних проєктів мінімальна, а бачення стратегії реалізації культурної дипломатії визначені неоднозначно.

Культурна дипломатія є одним з напрямів публічної дипломатії, що реалізується МЗУ України. Серед напрямків роботи з просування культурної спадщини України можна виділити такі (рис. 1).

Якщо розглядати культурну дипломатію комплексно, то варто відзначити, що в реалізації державної політики у цій сфері задіяний значний перелік суб'єктів. При цьому це можуть бути як усталені владні інституції, так і громадські організації або окремі представники сфери культури. Загалом можна говорити про динамічність системи реалізації політики культурної дипломатії в Україні (рис. 2), оскільки кількість суб'єктів не є постійною, а може збільшуватись або зменшуватись доволі спонтанно. Також можуть коригуватись позиціонування, наративи та цільова аудиторія. При цьому можна говорити про збереження певної канви розвитку культурної дипломатії і загального спрямування на популяризацію країни та закріплення її позитивного іміджу на міжнародному рівні.

Активізація участі фільмів українського виробництва у міжнародних фестивалях та підтримка сучасного українського кіно.	Підтримка спільних міжнародних музичних проєктів та просування як класичної, так і популярної української музики.	Підтримка участі на міжнародному рівні проєктів у напрямку висвітлення мультикультуралізму та національного мистецтва.
Підтримка участі сучасних українських письменників у міжнародних книжкових виставках, а також фасилітація перекладу сучасних українських творів та їх видання за кордоном.	Підтримка видавничих проєктів для публікації книг і брошур іноземними мовами з метою популяризації української історії та сьогодення.	Підтримка міжнародних дослідницьких проєктів у галузі культури й мистецтва та стимулювання іноземних спеціалістів вивчати здобутки української культури.
Підтримка поширення за кордоном українських креативних індустрій, таких як дизайн, мода, архітектура та інші.	Презентація різноманітності українського мистецтва на міжнародних конференціях, форумах та фестивалях.	Підтримка українського візуального мистецтва через виставкові проєкти за кордоном, мистецькі обміни і колаборації.
Активне просування культурної спадщини України на світовому рівні.	Підтримка поширення української мови в міжнародному середовищі.	Активна участь українського театру в міжнародних фестивалях для їх просування.

Рис. 1. Напрямки діяльності МЗС України у сфері культурної дипломатії.
Джерело: [16]

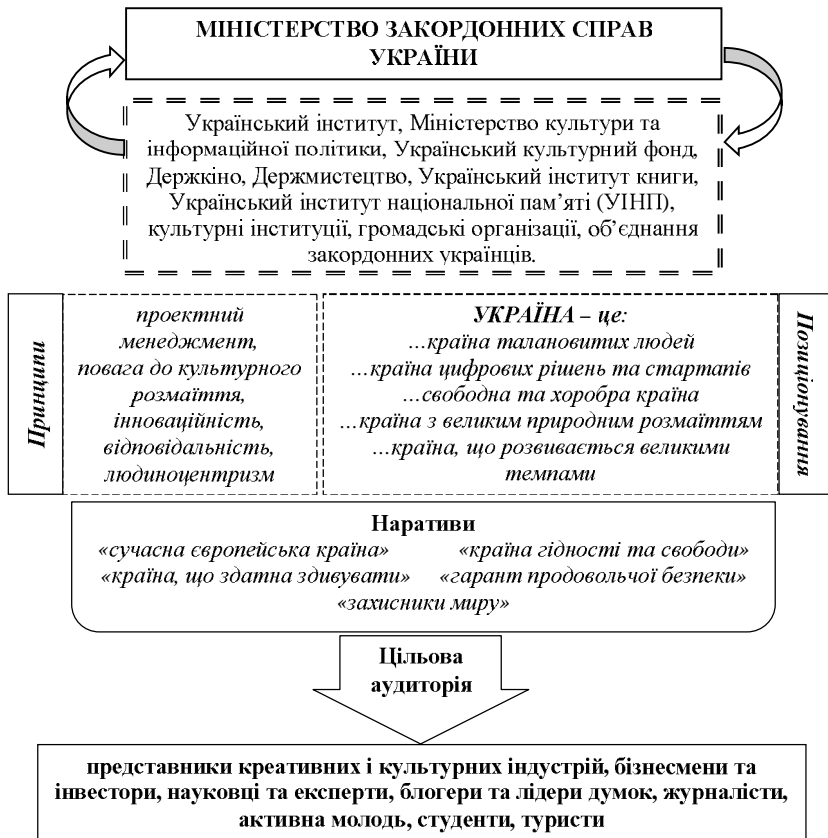

Рис. 2. Система реалізації політики культурної дипломатії в Україні.
Джерело: [16]

Незважаючи на досягнуті успіхи в просуванні культурної спадщини та усвідомленні викликів, пов'язаних із нею, Україна стикається з обмеженням ефективності та проблемами реалізації культурної дипломатії через відсутність чітко визначених функцій владних інституцій у цьому напрямку. Розуміючи першорядність культурної дипломатії, українській владі слід розглянути можливість перегляду нормативного забезпечення діяльності органів публічної

влади з реалізації культурної дипломатії, спрямованого на просування української мови, культури та спадщини за межами держави. Подібні норми мають не тільки забезпечити більш координовану та стратегічну концепцію культурної дипломатії, але й стануть єдиною точкою для культурних спрямувань і викликів України [3].

Шляхом фінансування державних інституцій культурної дипломатії Україна підвищить свою спроможність поширювати власні культурні цінності, сприяти міжнародному взаєморозумінню та зміцненню зв'язків з міжнародною спільнотою. Окрім цього, владні інституції у сфері культурної дипломатії мають стати платформами проведення культурного обміну, при цьому сприяючи демонстрації інтелектуального та культурного внеску України. З огляду на багатий культурний спадок та різнопланові мистецькі таланти, формування відповідної інфраструктури культурної дипломатії покращить міжнародну присутність країни, посилить її авторитет та сприятиме більш поміркованій політиці у сфері культурної дипломатії.

Висновки. Отже, роль культурного фактора в сучасній світовій політиці надає йому сучасний вигляд, і його вплив на глобальні соціально-політичні обставини значно зростає. У зв'язку із цим країни у більшій мірі звертають увагу на формування та розвиток власної культурної дипломатії, оскільки популяризація, поширення та експорт національної культури стають надійним і дієвим інструментом реалізації державної зовнішньої політики та ефективним методом ретрансляції національних інтересів держави на міжнародному рівні. Сформувавшись, імідж країни стає базовою складовою «м'якої сили». В цілому, імідж та репутація держави слугують надійним інструментом для підвищення конкурентоспроможності на світовій арені.

Ефективність зовнішньополітичного курсу країни посилюється розвитком культурної дипломатії, що додає їй авторитету та престижу. В сучасних умовах успіх української культурної дипломатії зумовлений синергією зусиль двох ключових

різних культур. Поширення культурної спадщини, ознайомлення з інтелектуальним внеском народу окремої держави формує загальне сприйняття, привертає увагу, підвищує рівень поваги та формує позитивний імідж країни. Враховуючи той факт, що культурна взаємодія є автономним елементом міждержавної взаємодії, сприяючи досягненню встановлених зовнішньополітичних цілей, її впровадження стає можливим завдяки взаємозв'язку традиційних дипломатичних представництв і спеціальних культурних установ. Відмічається, що для створення позитивного іміджу країни варто використовувати різноманітні форми культурного міжнародного співробітництва, такі як фестивалі, форуми, виставки, гастролі видатних творчих колективів, ярмарки та свята національної культури. У ході організації таких заходів представники дипломатичних установ повинні сприяти розв'язанню організаційних питань (підписання документації, організація перемовин з органами публічної влади країни перебування), тоді як співробітники культурних організацій відповідають за змістовну сторону цих ініціатив. Встановлено, що у формуванні іміджу держави неможливо обійтися без використання комунікаційних стратегій, специфічних для сфери культурної зовнішньої політики. Культурна політика держави та культурна дипломатія повинні в основному оперувати комунікативними стратегіями в інформаційній сфері для популяризації національної культури за межами держави. Доведено, що ключовими факторами у процесі реалізації державної політики у сфері культурної дипломатії мають стати українські культурні досягнення за кордоном, врахування спадщини та сучасності, а також акцентування на необхідності формування стратегічного планування в підтримці іміджу України на міжнародній арені.

Ключові слова: культурна дипломатія, державна політика, імідж держави, культурна спадщина, міжнародні відносини.

Received: 09.10.23

References

1. Andrievsky, T.G. (2018). Tsili rosiisko-ukrainskoi hibrydnoi viiny [Goals of the Russian-Ukrainian hybrid war]. *Politychne zhyttia – Political life*, 2, (pp. 103-108) [in Ukrainian].
2. Vovchuk, L.A., & Labyk, K.Y. (2019). Kulturna dyplomatiia u realiiakh XXI stolittia [Cultural diplomacy in the realities of the XXI century]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, 4 (68), (pp. 330-334) [in Ukrainian].
3. Dubovik, N., & Shilo, O. (2023). Kulturna dyplomatiia yak instrument mizhnarodnoi komunikatsii Ukrainy [Cultural diplomacy as an tool of international communication of Ukraine]. *Molodyi vchenyi – Young scientist*, 4 (116), (pp. 72-76) [in Ukrainian].
4. Kostyrya, I., Shevchenko, M., & Yanchenko N. (2021). Kulturna dyplomatiia yak identyfikator derzhavy v konteksti hlobalizatsii [Cultural diplomacy as the state's identifier in the context of globalization]. *Visnyk Natsionalna akademiia kerivnykh kadriv kultury i mystetstv: naukovyi zhurnal – Herald National Academy of Culture and Arts Management: Science journal*, 4, (pp. 20-25) [in Ukrainian].
5. Lutsyshyn G., & Honcharuk A. (2017). Osoblyvosti rozvytku kulturnoi dyplomatii Ukrainy v suchasnykh umovakh [Peculiarities of the development of cultural diplomacy of Ukraine in modern conditions]. *Humanitarne bachennia – Humanitarian vision*, 3, 1, (pp. 25-30) [in Ukrainian].
6. Peresunko, T. (2017). Instytutsionalizatsiia kulturnoi dyplomatii v Ukraini: do problemy istorychnoi tiahlosti [Institutionalization of cultural diplomacy in Ukraine: to the problem of historic sustainability]. *Kulturolohichniy almanakh – Cultural Studies Almanac*, 5, (pp. 103-107) [in Ukrainian].
7. Petrov, V. (2019), Kul'turna dyplomatiia iak in-strument protyidii hibrydnym zahrozam [Cultural diplomacy as a tool for countering hybrid threats]. *Visnyk Natsional'noi akademii kerivnykh kadriv kul'tury i mystetstv – Bulletin of the National Academy of Managers of Culture and Arts*, 1, (pp. 186-190) [in Ukrainian].
8. Poliakova, Yu.V., Shayda, O.Y., & Stepanov A.V. (2023). Kulturna dyplomatiia yak instrument mizhnarodnoi komunikatsii [Cultural diplomacy as a tool of international communication]. *Visnyk Lvivskoho torhovelno-ekonomichnoho universytetu. Ekonomichni nauky – Herald of Lviv University of Trade and Economics. Economic sciences*, 71, (pp. 57-63) [in Ukrainian].
9. Poplavska, M. (2022). Kulturna dyplomatiia: transformatsiia definitsii poniattia v konteksti evoliutsii svitovoi spilnoty (1930-ti – pochatok 2020-kh

rr.) [Cultural Diplomacy: Transformation of Concept Definition in the Context of World Community Evolution (1930s – Early 2020s)]. *Kultura i suchasniect: almanakh – Culture and modernity: an almanac*, 2, (pp. 30-35) [in Ukrainian].

10. Ukaz Prezidenta Ukrainy Pro Stratehiiu staloho rozvytku «Ukraina – 2020» vid 12.01.2015 No 5/2015 [Decree of the President of Ukraine On the Sustainable Development Strategy «Ukraine – 2020» dated January 12, 2015 No. 5/2015]. *zakon.rada.gov.ua*. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5/2015> [in Ukrainian].

11. Rzhavska, N.F. (2018). Kulturna dyplomatiia Ukrainy: suchasnyi stan ta perspektyvy [Cultural diplomacy of Ukraine: current state and prospects]. *Mizhnarodni vidnosyny, seriia «Politychni nauky» – International Relations, «Political Scienc» series*, (pp. 18-19). Retrieved from: http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3377/3055 [in Ukrainian].

12. Rozumna, O.P. (2016). Kulturna dyplomatiia Ukrainy: stan, problemy, perspektyvy [Cultural diplomacy of Ukraine: state, problems, prospects]. *Analitychna dopovid – Analytical report*. Retrieved from: https://niss.gov.ua/sites/default/files/2016-09/kultu_dypl-26841.pdf [in Ukrainian].

13. Savon, K. (2020). Vplyv polityky miakoi syly na imidzh derzhavy [Impact of soft power politics on a state image]. *Aktualni problemy polityky – Actual Problems of Politics*, 66, (pp. 112-117) [in Ukrainian].

14. Serbina, N.F., & Kuchmii, O.P. (2021). Kulturna dyplomatiia yak instrument zovnishnoi polityky suchasnoi yevropeiskoi derzhavy [Cultural diplomacy as a tool of foreign policy of a modern European state]. *Aktualni problemy mizhnarodnykh vidnosyn – Actual problems of international relations*, 100(1), (pp. 122-131) [in Ukrainian].

15. Stasevska, O.A., & Malanchuk, I.I. (2021). Kulturna dyplomatiia: symbioz kulturnoho ta pravovoho potentsialu [Cultural diplomacy: symbiosis of cultural and legal potential]. *Pravo ta innovatsii – Law and Innovation*, 1, (pp. 89-95) [in Ukrainian].

16. Stratehiia publichnoi dyplomatii Ministerstva zakordonnykh sprav Ukrainy 2021-2025 [Public diplomacy strategy of the Ministry of Foreign Affairs of Ukraine 2021-2025]. (n.d.). *mfa.gov.ua*. Retrieved from: <https://mfa.gov.ua/storage/app/sites/1/%D0%A1%D1%82%D1%80%D0%B0%D1%82%D0%B5%D0%B3%D1%96%D1%97/public-diplomacy-strategy.pdf> [in Ukrainian].

17. Hubersky, L.V. (2004). *Ukrainian diplomatic encyclopedia [Ukrainska dyplomatychna ektsyklopediia]*. Kyiv [in Ukrainian].

18. Global Ukrainians. *global-ukraine.gbhs.fr*. Retrieved from: <https://global-ukraine.gbhs.fr/uk/> [in Ukrainian].

19. Isar, Yu. R., & Triandafyllidou, A. (2021). Introduction to this special issue «Cultural diplomacy: what role for cities and civil society actors?». *International journal of politics, culture, and society*, 34, (pp. 393-402). Retrieved from: <https://link.springer.com/article/10.1007/s10767-020-09385-1> [in English].

Відомості про авторів / Information about the Authors

Людмила Антонова: Чорноморський національний університет імені Петра Могили: вул. 68 десантників, 10, Миколаїв, 54003, Україна.

Liudmyla Antonova: Black Sea National University of Petro Mohyla, 68 Desantnykiv str. 10, Mykolaiv, 54003, Ukraine.

ORCID. ORG./ 0000-0003-2975-6453

E-mail: antonovalv77@gmail.com

Лілія Шевченко: Чорноморський національний університет імені Петра Могили: вул. 68 десантників, 10, Миколаїв, 54003, Україна.

Liliia Shevchenko: Black Sea National University of Petro Mohyla, 68 Desantnykiv str. 10, Mykolaiv, 54003, Ukraine.

ORCID. ORG./ 0000-0003-2611-0374

Email: svobodavsegda71@gmail.com